

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Dankdag 2015

Reformed Congregation of New Zealand Carterton

05/11/2015
jaargang 94

nr **06**

Op 26 februari 1974 wordt J.J. Groen vanuit de Gereformeerde Gemeente te Amersfoort als home-missionair uitgezonden naar Nieuw Zeeland. In hetzelfde jaar ontstaat er een kleine huisgemeente in Silverstream. Op 20 juni 1976 institueert ds. G. Kuijt in Whitemans Valley The Netherlands Reformed Congregation of New Zealand. Hij spreekt

daarbij over Éfeze 3:9-12. Als ouderling Groen naar Carterton is verhuisd, wordt daar in 1979 een gebouw van het Leger des Heils als kerk ingericht. In 2007 wordt dit kerkgebouw vervangen door nieuwbouw. Van 2000 tot 2013 wordt de gemeente gediend door ds. A.T. Vergunst. Momenteel is ze vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 178.

Een dag van afzondering

Het slavenvolk hoort bij de Sinaï wat zonde en genade is. Het genadeverbond bij Horeb wordt bekendgemaakt. Maar ook het heiligdom van Horeb wordt daar opgericht. De weg, de waarheid en het leven worden in de woestijn zichtbaar verkondigd door de tent der samenkomst: hoe een heilig God nu alleen kan en wil wonen te midden van een schuldig en dwaas kerkvolk.

'En op dienzelfen dag zult gij geen werk doen; want het is de verzoendag, om over u verzoening te doen voor het aangezicht des HEEREN uws Gods. Want alle ziel welke op dienzelfen dag niet zal verootmoedigd zijn geweest, die zal uitgeroeid worden uit haar volken.'
Leviticus 23:28 en 29

De dienst van Horeb wordt ingesteld 'zoals de HEERE Mozes geboden had'. Met name in het boek Leviticus horen we Wie de dienst uitmaakt. Dat doet Jehova namelijk Zelf. Het derde Bijbelboek is de doodsteek voor alle eigenwillige godsdienst. Het wil ook het verlangen naar de Middelaar werken en versterken. Verlangen naar de Hogepriester van het nieuwe verbond, veel meer dan Aäron, Hogepriester van een beter verbond. Daartoe wordt er door de Heere ook een extra rustdag ingesteld. Een dag van afzondering in het woestijnleven. Een dag bedoeld om te bidden en te vasten. En niet te vergeten: een dag om zich diep te verootmoedigen. Hoewel de Grote Verzoendag natuurlijk niet is te vergelijken met onze dankdag, liggen er wel lessen voor ons in. Er werden weliswaar dag aan dag offers gebracht, maar dat was niet genoeg. Want er werden dag aan dag weer(!) zo veel zonden gedaan... Een dag van afzondering ook ter wille van zoveel zonden! Laten wij dat ook eens rustig overdenken. De bedoeling van deze dag tijdens het woestijnleven is: dat er alleen maar oog en oor zal zijn voor de Heere, voor de dienst der verzoening en voor Zijn (zichtbaar) onderwijs. De Woordopenbaring zoals wij die mogen kennen, miste men toen immers. Het kerkvolk van het oude verbond en van het nieuwe verbond moet echter wel dezelfde kernzaken weten. Kernzaken zoals de

verzoening met God en de bekering tot God. Maar onder het oude verbond werd dit onderwijs vooral ook aanschouwelijk gegeven. Omdat ze in de woestijn de woorden Gods in de Schrift misten. Zeker op de Grote Verzoendag was er veel te leren. De dienst der verzoening is nu zo veel rijker geopenbaard en wordt zoveel duidelijker verkondigd. Verzoening alleen door voldoening, dat moet ieder weten.

Naderen

Ingescherpt moet worden, dat men zo maar niet kan naderen, maar een ander nodig hebben om te naderen en om verzoening voor de Heilige Israëls te doen. Naderen, alleen met zoenbloed als bewijs dat de dood is ingetreden. Naderen tot de Allerhoogste Wiens naam heilig is en Die een ontoegankelijk licht bewoont. Op deze dag van afzondering naderen met alles wat achterligt, wat beschuldigt en veroordeelt. Naderen niet slechts met de wonden, maar vooral met onze zonden. Terwijl elke zonde de dood verdient! Elke zonde maakt voor de Heilige Israëls des doods waardig. Dat moet elk kerkmens heel goed weten. Toen en ...nu! Daarom de inzetting van de Grote Verzoendag. Een hoogtepunt in het kerkelijk leven, eenmaal per jaar. Laat alle werk nu maar eens rusten. Laat het geoorloofde van het dagelijkse leven nu maar eens voor wat het is. En richt je nu alleen naar binnen in je hart, overdenk je leven en zie naar Boven: de God Die leidt en zorgt. Zelfs in de woestijn, waar geen pad is en waar eigenlijk geen leven is. In ons geval acht maanden lang, van maart tot november. Weldaden daalden van de 'zeer overvloedige Fontein van alle goed' neer. En wat steeg er vanuit ons hart en leven óp tot de Alwetende? Zonde op zonde stapelen, schuld met schuld vermeederen. En dat dag aan dag... Daarom komen we op deze dag samen. Met onze zonden en wonden moeten en mogen we naar het heiligdom. Het heiligdom rondom weet hier niet van. Die jagen voort naar het goeddunken van eigen hart. Uitdrukkelijk horen we van het doel van de gang naar het heiligdom: 'om verzoening te doen voor het aangezicht des Heeren uws Gods'. Nee, dat waren lang niet allemaal bekeerde mensen. Maar toch, de Heere zondert af en wil in de dienst der verzoening laten verkondigen, dat Hij een gaarne 'vergevend God is, hoewel wraak doende over hun daden' (Psalm 99:8). Daarom

ds. G.J. van Aalst,
Klaaswaal

In dit nummer

4 Dankdag bij de oudvaders

7 Vier eeuwen catechismusprediking [2]

11 Orgaandonatie en naastenliefde [5]

2 Een dag van afzondering
3 Het Schatboek [43]
5 Dankdag in de detailhandel
6 Dankdag 2015 van een weduwe
8 Preeklezen in de eredienst
9 Even maar...
10 Het merg van het Evangelie [4]
12 Kerknieuws
13 Berichten
14 Kerkdiensten
20 Hoe moet een christen denken over de 'bommenregen' op IS?

Het Schatboek [43]

Zondag 41 Het zevende gebod: Gij zult niet echtbreken

deze extra rustdag in de woestijn. Ingezet direct na het vreselijke gebeuren met Nadab en Abihu, die dachten de Heere op hun eigen manier te dienen. Zij meenden wel langs het (allesver)brandofferaltaar te kunnen lopen en het vuur van elders te halen. Heel serieus en goed bedoeld, maar niet zoals de Heere het bevolen had. Hoe we naderen, dat bepaalt de Heere en niet wij: 'voor mij hoeft zo'n dag niet'. Dan gaat het natuurlijk niet slechts om het uiterlijke. Bij deze dag hoort wezenlijk nog iets. Niet alleen voorbereiding en vasten, het gewone laten rusten, het geoorloofde zelfs laten staan. Want er is een andere zaak nodig om te mogen delen in de verzoening. Dat is zich verootmoedigen. Bij het zien van de tijd die achter ligt ontdekt en klein gemaakt. Verslagen van hart, verbroken van geest vanwege de gemaakte schuld, persoonlijk, huiselijk en kerkelijk. Wat een zware last! Daar gaan ze: een schuldig volk, een onrein volk, hongerig en dorstig, begerig naar verzoening, uitzierend naar bedekking door het offerbloed.

Uitroeien

Er volgt echter een aangrijpende bedreiging voor iedereen op deze dag van afzondering: 'alle ziel welke op dienzelven dag niet zal verootmoedigd zijn geweest zal uitgeroeid worden uit haar volken'. Laten we dat eens overdenken, heen levend naar of terugblikkend op de dag van afzondering. Niet verootmoedigd, dan uitgeroeid. Is het geen wonder dat er nog joden zijn, bij de tabernakel toen en nu nog? Is het geen wonder dat er nog mensen zijn in de kerk? Want we liggen allen onder dit oordeel. Voert de Heere dit vonnis dan niet uit? Zeker wel, maar nog niet. Hij is traag tot toorn. Maar wanneer Hij het (nog) niet letterlijk uitvoert door onverootmoedigden van de aarde uit te roeien, dan voltrekt zich het oordeel al wel geestelijk. Niet verbroken? Dan is duidelijk dat u niet tot Gods (ware) volk hoort, al loopt u mee. Dan rekent God u niet tot Zijn Kerk, al komt u uiterlijk met haar samen. Dan staat u er eeuwig buiten! Hoe is het bij u? Niet verootmoedigd? Dan zeker uitgeroeid. Of wél verootmoedigd? Dan bent u uitzierend naar de toepassing van het bloed der verzoening, dat reinigt van alle zonden. De Bedienaar van het heiligdom wandelt daartoe nog steeds in het midden van de zeven gouden kandelaren (Openb. 2:1).

Uit: Zondag 41;
HET SCHATBOEK,
Z. Ursinus, deel 2;
Gebr. Koster,
Barneveld 2014

In dit gebod beveelt God het bewaren van de kuisheid en het huwelijk, ja, ook het huwelijk zelf. Hij verbiedt hier overspel, dat een schending is van de huwelijkstrouw. Door het overspel te noemen, als de grofste vorm van alles wat met de kuisheid in strijd is, veroordeelt Hij tegelijk ook alle ongeregelde lusten in en buiten het huwelijk, anders gezegd: alle andere zonden en ondeugden die tegen de kuisheid ingaan, en hun oorzaken, aanleidingen en gevolgen, met al wat eraan voorafgaat of erop volgt. Daarom gebiedt Hij daartegenover de deugden die bij kuisheid horen, zoals de kuisheid zelf, schaamtegevoel en matigheid.

De gruwelijkheid van overspel

De gruwelijkheid van deze schandelijke zonde is zo groot dat ze niet gemakkelijk uitgedrukt kan worden, want:

Er wordt op veel verschillende manieren tegen God gezondigd.

- Daardoor wordt niet alleen het huwelijk, maar ook Gods eerste instelling geschonden, waardoor Hij de vrouw met de man samen gevoegd heeft, en geboden heeft dat die twee tot één vlees zouden zijn. Deze instelling is vanwege de hardigheid van het volk door Mozes (Deut. 24) in zoverre ontspannen dat hij een scheidbrief toegelaten heeft. Christus en de apostelen hebben die echter weer gespannen en hersteld (Matth. 19:18; 1 Kor. 7:2).
- De trouw die voor de hele gemeente in Gods Naam gegeven is, wordt verbroken.
- Ook begaan degenen die overspel bedrijven de zonde van meeneed.
- Zij die hun lichaam met overspel besmetten, schenden de tempel van de Heilige Geest, wat een verschrikkelijke zonde is (1 Kor. 6:18-19).

Ook de naaste wordt door deze gruwelijke zonde allerlei onrecht aangedaan. (...)

De straf op overspel

Nog duidelijker zal de gruwelijkheid van overspel blijken, als wij letten op de straf, die tweeërlei is:

Tijdelijke straf. De gewone straf die God in Zijn wet tegen de overspelers gesteld heeft, is de dood. Want zo zegt God: 'Een man ook die met iemands huisvrouw zal overspel gedaan hebben, dewijl hij met zijns naasten vrouw overspel gedaan heeft, zal zekerlijk gedood worden, de overspeler en de overspeelster' (Lev. 20:10).

Deze straf is in het Nieuwe Testament niet afgeschaft. Want als Christus de overspelige vrouw vraagt of niemand haar heeft veroordeeld, heeft Hij de rechter geheel vrijgelaten om naar de wet van Mozes tegen haar te handelen (Joh. 8:10-11).

Christus heeft haar niet veroordeeld. Daarmee geeft Hij volstrekt niet te kennen dat deze straf op overspel, die door God gesteld is, in het Nieuwe Testament afgeschaft zou zijn, maar wel dat het niet het ambt of werk van Christus was de zondaars te veroordelen, maar tot bekering te roepen en aan de bekeerden de zonden te vergeven (Matth. 9:13).

De *eeuwige straf* is Gods vloek en de uitsluiting buiten het Koninkrijk Gods, waarin de Goddelijke strengheid niemand verschonen zal, tenzij hij zich van de zonden bijtijds van harte tot God bekeert (Éf. 5:5).

Uit deze straffen op overspel is duidelijk genoeg welk een gruwelijke zonde en schandelijke daad overspel is. Daarom moeten wij, zo lief als ons de zaligheid van onze ziel is, het van ganser harte haten en vlieden.

Dankdag bij de oudvaders

ds. J. Schipper,
Leerdam

De biddagen zijn al heel oud. Ten tijde van de Reformatie kwamen ze in gebruik. We kunnen dan ook in de DKO (artikel 66) lezen over de biddagen. Over dankdagen wordt in dat artikel niet expliciet gesproken, al werden ze wel gehouden.

'En zo werd het dankdag te Asperen, waar men de roede des Heeren sterk gevoeld had.'

Anvankelijk hield iedere gemeente op eigen initiatief een biddag, wanneer men dat nodig achtte, bijvoorbeeld bij de verkiezing van een predikant. In wat later tijd was het de overheid die bij bijzondere gelegenheden - bij nationale rampen of in oorlogssituaties - een biddag uitschreef. Dan werd de gehele kerk in Nederland opgeroepen om een boetedag te houden. Van ds. Th. van der Groe, de ernstige predikant te Kralingen, is bekend een "Verzameling van Biddagspredikatiën".

De onder ons bekende ds. L.G.C. Ledeboer heeft in zijn tijd de ledeboeriaanse gemeenten telkenmale opgeroepen tot een algemene 'dank-, vasten- en bededag'. Hij is er na zijn afzetting in 1841 al snel mee begonnen. Hij schreef dan, soms in samenwerking met andere predikanten (vaak ds. P. van Dijke), een 'biddagsbrief'. Deze werd verzonden naar de gemeenten en werd daar voorgelezen. Wat ons vooral treft in deze brieven is de ernst, waarmee Ledeboer de gemeenten opwekt.

Zegeningen en weldaden

In lijn met de biddag geldt ook voor de dankdag: die werd ingesteld 'voor de veelvoudigen verkregen seegeningen en weldaeden'.

Dankdagen werden uitgeschreven als men bijvoorbeeld gered was uit een groot gevaar. Ook de dankdagen voor het ontvangen van het gewas kende men al in de zeventiende eeuw, in het bijzonder in Zeeland en Overijssel. In later tijd (na 1795) werd het uitschrijven van bid- en dankdagen geheel een zaak van de kerk. Wel heeft de overheid nog een enkele keer in noodsituaties de wens te kennen gegeven dat de kerken een dergelijke dag voorschreven. Vooral op het platteland werden veelal dankdagen 'voor het gewas' gehouden. Veel steden volgden, toen in de 20^e eeuw 'en arbeid' aan 'het gewas' werd toegevoegd.

In de geschriften van onze oudvaders komen we meer biddagen en boetepreken tegen dan dankdagpreken. Maar ze zijn er wel. Ik denk bijvoorbeeld aan de dankdagpreken van d'Outrein en

Sibersma. Of aan "Neerlands dankdag over het sluiten van de Akensche vrede, plegtig gevierd met eene kerkrede over Psalm 147:12-14", gehouden door Johannes Barueth. Ook de dankdagpreken van Hellenbroek in zijn "Keurstoffen" zijn niet onbekend. En zo zijn er nog meer te noemen.

Claessen in Leerdam

Nog één voorbeeld wil ik u niet onthouden, namelijk van ds. Johannes Claessen (1734-1812), predikant te Kedichem (1761) en te Leerdam van 1761 tot aan zijn emeritaat in 1806. Hij was in Leerdam min of meer getuige van de ramp die de plaats Asperen in 1784 trof. Op de dankdag van dat jaar kwam hij erop terug en herinnerde hij zijn gehoor aan wat gebeurd was. Die preek is bewaard gebleven: "Gedachtenis van den harden winter en ongemeenen watervloed van het jaar 1784".

Wat was er geschied? Wel, in maart 1784 was er een dijkdoorbraak in Ochten, die door andere doorbraken gevolgd werd. Het water kwam dichtbij: 'Nauwelijks was het woensdag de 3^e maart, of de opzichters van de Diefdijk kwamen om overeenkomstig de instructies de drie overlaten te doorsteken, en daardoor te proberen of men de Alblasserwaard van een overstroming vrijwaren kon'.

Maar de rivier vloog op als 'een kokende pot'. En: 'Geen van de dijken kon een dergelijke aandrang van het water, waarvan de baren ten hemel steigerden weerstaan'. Alles ging zo plotseling in zijn werk, dat nog op diezelfde dag Asperen aan de landzijde overstromd werd. En op de dag erna liep het water zo hoog op, dat men aan de kant van de Linge voor een doorbraak van de wallen vreesde. En inderdaad gebeurde dat 's avonds. De op de stad aanvallende wateren namen Asperen stormenderhand in en onder een vreselijk noodgeschrei poogden de mensen zich op de hooggelegen gedeeltes te redden. Ook te Leerdam hebben toen velen hun vee zien omkomen. Voorts was er veel schade aan wallen en huizen, maar de mensen bleven gespaard. En zo werd het dankdag te Asperen, waar men de roede des Heeren sterk gevoeld had: 'Waarlijk niet tevergeefs hebt gij geschreeuwd en gekermd, want de wateren waren tot aan de lippen gekomen; zij schenen over uw zielen te zullen gaan en u leuk tot uw ondergang genaderd te zijn'. Aldus ds. Claessen.

We zijn nu een paar eeuwen verder, maar ook voor ons is het noodzakelijk de hand des Heeren over ons op te merken en in verootmoediging Hem te erkennen voor alle onverdiende weldaden, aan ons be-
wezen.

Dankdag in de detailhandel

Niemand hoeft ver te zoeken naar een leeg winkelpand. De crisisjaren en de toenemende online-verkoop hebben binnen de fysieke detailhandel hun sporen getrokken.

Een detaillist

Daarnaast hebben velen van de oudere ondernemers geen opvolging, waardoor op termijn nog meer winkels zullen verdwijnen. Een groot aantal bedrijven uit de detailhandel moest saneren. Filialen en arbeidsplaatsen zijn hiermee verloren gegaan. Het aantal faillissementen binnen de detailhandel van 2008 t/m 2014 bedraagt ruim 4600. Deze cijfers geven aan dat de detailhandel hard geraakt is.

In 2015 mag het met onze economie weer wat beter gaan en lijkt het herstel enigszins door te zetten. De laatstgehouden troonrede laat zien dat de koopkracht weer toeneemt, hoewel het verschil tus-

sen eenverdieners en tweeverdieners nog droevig groot is. Ook laat de omzet van de detailhandel in 2015 een stijgende lijn zien. Er zijn binnen de detailhandel nog genoeg bedrijven om ons te voorzien van onze dagelijkse nooddrift. De afgelopen jaren zijn er detaillisten geweest die de ene voorraad na de andere mochten uitgeven. Ondanks dat er van onze kant geen verdiensten zijn, heeft de Heere in het afgelopen seizoen voor ons gezorgd. Alle reden om de Heere te danken op dankdag 2015.

We weten dat door de toename van het aantal koopzondagen het niet gemakkelijker zal worden voor een christelijke detaillist. Met name de druk van het grootwinkelbedrijf zorgt voor steeds meer koopzondagen en andere vormen van zondagsarbeid. Van de bijna 400 gemeenten in ons land heeft inmiddels ruim 85% een koopzondag. Het aantal gemeenten dat de koopzondag volledig vrijgeeft, neemt sinds 2013 in onrustbarend tempo toe.

Telt u eens mee: 52 koopzondagen, waarbij het principeel om Gods uitdrukkelijk gebod gaat en daarna nog onze christelijke gedenkdagen en wellicht de bid- en dankdag als dagen om in waarde te houden. Een christelijke ondernemer mist zo al snel twee maanden omzet ten opzichte van de concurrent die wel op deze dagen open is. Met recht een zorgelijke ontwikkeling! Denk aan een sollicitant die uit principe niet op zondag wil werken. Zo iemand maakt minder kans op een baan dan iemand die wel op zondag wil werken. Ook de transportsector zal meer met bevoorrading van winkels op zondag te maken krijgen.

We horen weleens vanuit de achterban dat we de strijd om de zondagsrust al hebben verloren. Laten we elkaar eens twee eerlijke vragen stellen: Hebben wij wel strijd geleverd? Met hart en ziel? En wat was/is dan onze bijdrage aan die strijd? Wij vragen u/jou om mee te strijden tot behoud van ons klein beetje zondagsrust. Hoe? Met het sterkste wapen, het gebed. Gebed van en voor de detaillist dat hij staande mag blijven en kennelijk zegen mag ervaren. Gebed ook van en voor de trouwe klant, die hem de klandizie van harte en bewust gunt. Want het is toch waar: 'zij liepen als een stroom Hem aan; Hij liet hen nimmer schaamrood staan; Hij wendde straks hun lot'. Laten we zo toch maar dankdag houden. De Heere en Zijn inzettingen, waarvan de rustdag niet de minste is, zijn het waard.

Wij vragen u/jou om mee te strijden tot behoud van ons kleine beetje zondagsrust. Hoe? Met het sterkste wapen, het gebed. Gebed van en voor de detaillist dat hij staande mag blijven en kennelijk zegen mag ervaren.

Dankdag 2015 van een weduwe

Want ik heb zoveel reden om te danken. In alle verdriet, in alle leegte heeft de Heere van dag tot dag gezorgd.

onze steun vinden bij God. Steeds opnieuw baande Hij een weg door de onmogelijkheid heen en kwamen er nieuwe behandelingen. Toch ging de weg zo anders dan wij dachten. We moesten elkaar loslaten. De Heere wilde mijn man Thuis halen. En nu is het stil in ons, mijn huis.

Op een dankdag dringt die pijn zich opnieuw aan mij op. Mijn man was nog zo jong. Hij was alles wat ik had. En toch is er naast de pijn ook een stille schreeuw om dankbaarheid in mijn hart. Want ik heb zoveel reden om te danken. In alle verdriet, in alle leegte heeft de Heere van dag tot dag gezorgd. Hij is getrouw, de Bron van alle goed. Er zijn momenten in de eenzaamheid dat Hij toont een Man te willen zijn voor een onwaardige weduwe.

En daarom... Al zou ik dan in dit aardse leven niets ontvangen. Al zijn al mijn tijdelijke dromen en verwachtingen vergaan. Al zou de vijgenboom niet bloeien en zou er geen vrucht aan de wijnstok wezen, 'zo zal ik nochtans in de HEERE van vreugde opspringen; ik zal mij verheugen in de God mijns heils! De Heere is goed in Zichzelf. Hij weet wat Hij doet. En daarom heb ik alle reden om te danken! Niet alleen om wat Hij geeft, maar bovenal om Wie Hij is. Het is mijn gebed of God opnieuw iets van Zijn goedheid wil tonen op de dankdag. Dan zijn alle vragen weg, en rijst er een danklied in mijn hart. Dan mag ik in alle gebrek en gebrokenheid van deze aarde toch iets ervaren van die vreugde waarin mijn lieve man nu volmaakt mag delen.

*Schoon 'k arm ben en ellendig,
Denkt God aan mij bestendig.
Gij zijt mijn hulp, mijn kracht,
Mijn Redder, o mijn God!
Bestierder van mijn lot,
Vertoef niet hoor mijn klacht.*

Een jonge weduwe

Een dag waar veel strijd aan voorafgaat. Opnieuw een dankdag alleen, zonder mijn lieve man. Anderen zie ik samen naar de kerk gaan. Maar de plek naast mij is leeg. Mijn hart is leeg. En mijn hoofd is vol. Vol van gedachten die zich aan mij opdringen. Herinneringen aan hoe het was op de dankdagen dat hij nog leefde. Het leven was niet zonder zorgen door zijn ziekte. Maar we deelden de zorg samen. Samen... een woord wat een oneindige diepte krijgt, juist als je de leegte ervaart. Samen mochten we de weg dragen. Samen mochten we ook buigen en

De Onderhouder

Wat uit Uw wijsheid sproot, zult Gij behouden.
Al wat Uw almacht wrocht houdt Gij in stand.
Hield Gij Uw licht in, alles zou verkouden:
één steenklomp werd rivier en zee en land.

Gij waait Uw wind langs akkers en door wouden
en regent vruchtbaarheid op 't dorre zand.
Als wij op eigen krachten bouwen zouden,
vergingen wij, elk dier en ied're plant.

Uw grootse schepping moet Gij trouw verzorgen,
want wendt G' Uw hand af, 't einde is nabij.
Niet één van ons gebiedt de nieuwe morgen
en niemand keert het wisselend getij.
Wat komen moet, is voor ons oog verborgen.
't Moet alles buigen voor Uw heerschappij.

Marinus Nijssse

Vier eeuwen catechismusprediking [2]

Willem Teellinck

Een aantal auteurs is in het spoor van de Heidelberger gebleven, maar velen ook niet. Dat is de hoofdconclusie van het nieuwe boek van dr. W. Verboom over de Catechismus. In dit artikel gaan we na wat er volgens Verboom is misgegaan. Dat is een punt van belang. Het gaat immers over de vraag of de catechismusprediking in onze gemeenten zich op een fundamenteel dwaalspoor bevindt.

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Volgens Verboom ontstond er na verloop van tijd immers een tweede lijn in de uitleg van de Catechismus die afboog van de oorspronkelijke bedoeling. Wanneer ging het mis? In het vorige artikel noemden we al het Puritanisme, de geestelijke stroming in de kerk van Engeland en Schotland die vanaf het midden van de zestiende eeuw de kerk wilde zuiveren van allerlei (roomse) elementen. Daarbij legden de puriteinen een accent op de zuivere leer, de persoonlijke doorleving daarvan en een godvruchtige levenswandel.

Invloed

Dit Puritanisme had daardoor veel invloed in Nederland en in het bijzonder op de Nadere Reformatie. Met name door de Middelburgse predikant Willem Teellinck en de Utrechtse hoogleraar Gisbertus Voetius werd het puriteinse gedachtegoed in ons land onder de aandacht gebracht. Maar ook Jacobus Koelman verspreidde door middel van vele vertalin-

gen van puriteinse werken dit geloofsgoed in Nederland. Dat alles gebeurde vanuit de overtuiging dat de Heere de puriteinen had bedeed met veel licht in het geestelijk leven.

De puriteinse invloed kwam in de prediking tot uiting door de nadruk op de wedergeboorte, de inwendige roeping en als vrucht daarvan de vernieuwing van het leven. De persoon van Christus en de vereniging met Hem nemen een grote plaats in de puriteinse geloofsbeleving in. Steeds werd onderscheid gemaakt tussen twee soorten mensen: bekeerd en onbekeerd. Ook werd aangedrongen op zelfonderzoek, omdat de beloften van zaligheid niet algemeen zijn, maar in Christus vermaakt zijn aan de uitverkorenen. De nodiging van het Evangelie komt tot allen, hartelijk en indringend, maar niet allen delen in Gods beloften.

Niet nieuw

Het is juist dit accent in de prediking waar Verboom kritische vragen bij stelt. Vol-

gens hem doet zo'n prediking tekort aan het verbond van God met de gemeente. Daarom heeft hij er ook bezwaar tegen dat in de prediking steeds opnieuw het onderscheid wordt aangewezen tussen wedergeborenen en niet-wedergeborenen. Verboom gaat hiermee in het spoor van de christelijke gereformeerde predikant T. Brienens die in 1974 een boek schreef met een negatief oordeel over de prediking van de Nadere Reformatie. Het was ds. A. Vergunst die dit boek kritisch besprak en het opnam voor de prediking in de lijn van het Puritanisme en de Nadere Reformatie. Wat dat betreft is het boek van Verboom niet nieuw, maar staat het in een langere traditie van bezwaren tegen een separerende prediking zoals die al lange tijd in ons land wordt gebracht.

In de mond gelegd

Waarom gaat het volgens Verboom in de lijn van het Puritanisme en de Nadere Reformatie mis? Dit heeft te maken met de manier waarop Verboom de Catechismus uitlegt. We schreven daarover al iets in het eerste artikel en komen hierop nu terug. Volgens Verboom wordt in de Catechismus de inhoud van het geloof in de mond van het kind gelegd. Hij schrijft: 'Dat gebeurt in het geloof dat de Heilige Geest die bij de doop van het kind is beloofd, het kind de inhoud van het geloof toe-eigent'. Als gelovig christen spreekt het kind de inhoud van het geloof uit. Terwijl hij de antwoorden op de vragen van de Catechismus geeft, belijdt het kind zonde en genade, schuld en vergeving. Niet dat het kind dit ook in die orde beleeft, maar het belijdt dat dit de inhoud van zijn geloof is.

Drie stukken

Voor Verboom komt deze uitleg uit de Catechismus zelf op. Dat heeft gevolgen voor de prediking van de Catechismus. Het meest in het oog loopt dan de uitleg van de drie stukken uit de tweede vraag van de Heidelberger. Verboom wil deze drie stukken beslist niet zien als een theologische volgorde. Met andere woorden, Zondag 2 tot en met 5 vertolken niet de weg waarin een verloren zondaar tot Christus wordt geleid, maar om een uitleg waarin het geloof bestaat.

In deze uitleg gaat het in Zondag 1 ook niet over het doel van het zalmakende geloof, namelijk de vereniging met Christus en het leven uit Hem, om vervolgens de weg tot dat doel te verklaren.

Wat betekent dit alles? We voelen aan dat het gaat om wezenlijke zaken. Daarop komen we een volgende keer terug. (wordt vervolgd)

Preeklezen in de eredienst [9]

In onze gemeenten worden ouderlingen regelmatig geroepen voor te gaan in leesdiensten. Dat kan een hele strijd betekenen. Het opzien kan groot zijn, want preeklezen geschiedt voor het aangezicht des Heeren. Aan een aantal ervaren ouderlingen leggen we enkele vragen voor, over de eerste preek die gelezen werd, over herinneringen aan een onvergetelijke dienst, en over goede raad aan jonge broeders.

Een oud-ouderling

Voor het eerst een preek lezen in de eredienst wordt niet zo gauw vergeten. Ik zag er erg tegenop. Het verbond wel aan de troon der genade om hulp en bijstand. Toen heb ik een preek gelezen - dat is nu circa 39 jaar geleden - met als tekst 2 Koningen 4, "de lege vaten", van de predikant onder wiens prediking ik ben opgegroeid. Achteraf bezien had mijn vrouw tijdens deze dienst blijkbaar meer last van zenuwen dan ik.

Zaken waarmede men rekening moet houden vind ik onder meer de lengte van de predikatie, een dienst van anderhalf uur is lang genoeg, zeker voor de jeugd. Met de tekstkeuze moet uiteraard

gerekend worden met het kerkelijk jaar. Ook kunnen ervaringen die opgedaan zijn tijdens huisbezoek een rol spelen. In ieder geval staan onze gemeenten een Schriftuurlijk-bevindelijke prediking voor.

Ik had altijd de gewoonte om de te lezen preek meerdere keren zorgvuldig door te nemen, hier en daar onderstrepingen aan te brengen waar de klemtoon gelegd moest worden; niet te vergeten te letten op leestekens en het tempo van lezen. Allemaal zaken die vanzelfsprekend behoren te zijn.

Maar het belangrijkste is en blijft toch de zegen en leiding des HEEREN, de Koning van de Kerk. Immers, Hij alleen weet volmaakt wat de gemeente nodig heeft. Het gebed om deze zaken is zo dringend nodig, maar ook zo profijtelijk. Dan mag de lezer in afhankelijkheid en ootmoed terugtreden, naar de achtergrond verdwijnen, en dan gaat het alleen om Zijn eer en de komst van Zijn Koninkrijk.

Eén van de laatst door mij gelezen preken was onvergetelijk. Deze taak was werkelijk een vermaak! De tekst was Jozua 3:17: "Israëls doortocht door de Jordaan". De Ark in het midden van de rivier. Een treffend beeld van Christus. Zo kan Gods volk straks sterven, als hun oog geslagen mag zijn op Hem. Niet met zoveel jaren ambtelijk werk, met alle ervaringen enzovoorts, enzovoorts, alles wat van ons is telt niet mee. Als hiervan iets geproefd en gesmaakt mag worden, wordt het heimwee sterk! Dan wordt de oude dichter nagestameld: O HEER! wanneer komt die dag, dat ik toch bij U zal wezen en zien Uw aanschijn geprezen.

Tegen een beginnende broeder zou ik allereerst willen zeggen: beoefen veel het gebed in de binnenkamer, vraag om licht en wijsheid van Boven voor de keuze van een preek. Al zoekend in je boekenkast kun je soms een preek tegenkomen (bijvoorbeeld "Uit den schat des Woords"), waardoor je gegrepen wordt en die als het ware voor jezelf gaat leven om op de kansel te lezen.

Dikwijls mocht ik achteraf ervaren (bijvoorbeeld tijdens huisbezoek) dat er weerklink der bergen was en dat Gods volk werd bemoedigd en vertroost op de levensweg. Wonderlijk! Dan wordt de

Leviticus, en Hij riep

in eigen oog onbekwame en nutteloze ambtsdrager grotelijks verblijd, ziende dat de HEERE alles heeft welgemaakt.

Wat is het gebed een tere zaak. De discipelen konden het niet. Romeinen 8 geeft hierover ook nader onderwijs. Wat kan er een opzien zijn! Wat een onmogelijke en heilige taak! Dan moeten we bewaard worden voor een stortvloed van woorden en een uitstalling van Bijbelse termen. Want het gaat tenslotte om de ene Naam, gegeven onder de hemel tot zaligheid. En de eer van God behoort toch te wegen op het hart. Het gevoel van de majesteit Gods kan, voorafgaand aan de dienst, met knikkende knieën onderaan de kansel doen staan als een arme, dwaze zondaar, maar die nochtans zonder Hem absoluut de kansel niet kan opgaan en die bidt om een gebed.

Evenwel, het bovengenoemde sluit niet uit dat we al onze verstandelijke vermogens, door God geschonken, moeten gebruiken, opdat alles met orde en eerbied mag geschieden.

Echter, het kan ook gebeuren dat, als het God behaagt opnieuw over te komen en het oog des geloofs Hem, de Koning van de Kerk, mag zien, er vrijmoedigheid gevonden wordt om alle noden en zorgen voor de gemeente, voor tijd en eeuwigheid Hem voor te leggen. En dan iets te ervaren van 'Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotent!'

De luisterende gemeente moet maar bedenken dat de ouderling ook maar een mens is, met zijn eigen fouten en gebreken. Nochtans 'wettiglijk van Gods gemeente, en mitsdien van God Zelf tot deze heilige dienst beroepen' (volgens het formulier voor de bevestiging van ambtsdragers). Dat brengt verplichtingen met zich mee.

Daarom zou ik aan de gemeente willen vragen om eventuele kritiek niet op de straten van Askelon te brengen, maar liever onder vier ogen, eerlijk en oprecht met de betrokkene te bespreken. En ook eigen mening en gevoel hoe het in de gemeente en prediking moet toegaan opzij te zetten. Maak voortdurend plaats in uw gebed voor de komst van Gods Koninkrijk en zoek het goede voor Jeruzalem.

(wordt vervolgd)

Preken over het derde boek van Mozes, Leviticus, vinden we niet zo gemakkelijk. Door de joden wordt dit Bijbelboek aangeduid met de eerste woorden 'en Hij riep...' Want ook hierdoor roept de Heere tot de dienst der verzoening, tot de tent der samenkomst. Door middel van aanschouwelijk onderwijs werd kerkmensen van het Oude Testament toegeroepen: '...laat u met God verzoenen'. Het hoogtepunt van deze dienst was uiteindelijk de Grote Verzoendag. Vergeleken met ons, kerkmensen van het Nieuwe Testament, wisten ze zo weinig van de weg van de verzoening met en bekering tot God, omdat ze het geheel van de Schriftopenbaring moesten missen die wij wel mogen hebben. De woorden Gods die ons en onze kinderen in de totale Heilige Schrift zijn toebetrouwd. Ook in het Evangelie naar de beschrijving van Leviticus.

Zes kernzaken moesten de zondeslaven uit Egypte namelijk goed weten. Die moeten ook ons door middel van dit derde Bijbelboek, dat rood is van het bloed, ingescherpt worden:

1. De Heere bepaalt hoe Hij gediend wil worden. Hij maakt Zelf de dienst uit en niet wij. Leviticus is daarom de doodsteek voor alle eigenwillige godsdienst.
2. Onze God is een verterend vuur en een eeuwige gloed bij Wie niemand wonen kan. De Heilige Israëls bewoont een ontoegankelijk licht.
3. Hij openbaart in de bediening van het genadeverbond de Weg en de Waarheid, waardoor we alleen maar kunnen en mogen naderen. Daarbuiten is geen naderen, laat staan verzoening, mogelijk.
4. We hebben daartoe een Middelaar nodig, veel meer dan Aäron. Eén Die Gode welbehaaglijk kan en mag naderen en verzoening aanbrenge.
5. Dit naderen kan alleen maar met bloed: het verbondsbloed, dat getuigt van de dood. Want zonder bloedstorting zal er nooit vergeving zijn.
6. Deze zaken moeten persoonlijk toegepast en gekend worden: met de hand op het offer.

Ik hoop zo van ganser harte dat deze - en andere - lessen in de gemeente(n) mogen afgedrukt worden. Hoewel het misschien niet zo gemakkelijk in het gehoor ligt, gaat het toch om de kernzaken van de dienst der verzoening. Een Bijbelse geschiedenis ligt waarschijnlijk wat beter in het gehoor. Met ds. Smytegelt moet daarom weleens gevraagd worden: 'Span u een weinig in...' De zaak is het zo waard. Jong en oud kunnen immers deze zaken niet missen, tot zaligheid en troost. Vandaar dat deze diep en diep schriftuurlijk-bevindelijke zaken aan uw hart gelegd worden. Op hoop van zegen! Wat zou het eeuwig groot zijn als dit getuigd mag worden: 'ik zal mijn hand op Jezus leggen, 'amen' op Zijn offer zeggen! Dat is de kernzaak! Ook voor u?

v. A.

Het merg van het Evangelie [4]

J.H. Madern,
Bergambacht

Na het antinomiaanse gedachtegoed van vooral John Eaton en Tobias Crisp willen we stilstaan bij een tegenreactie van Richard Baxter. Zijn naam is verbonden met het neonomianisme.

Een bekeerde vader

Richard Baxter (1615-1691) werd geboren in Rowton in Engeland. De bekering en levensheiliging van zijn wereldse vader heeft op de jonge Baxter een onuitwisbare indruk gemaakt. Hoewel hij geen officiële theologische opleiding heeft genoten werd hij in 1641 toch predikant in Kidderminster in Worcestershire, een graafschap in Engeland. Door zijn prediking en catechisatielessen ontstond er in de gemeente een verandering in levenswandel. Hij gaf zelf het voorbeeld door nauwgezet te leven.

Een keerpunt

Toen Richard Baxter als legerpredikant in dienst trad in het leger van Oliver Cromwell deed hij een schokkende ontdekking. Hij zag dat mensen zich uitleefden in de zonde. Ze praatten hun zondige leven goed omdat, zo zeiden ze, Christus toch heeft betaald voor de zonden. Van levensheiliging, berouw en boetvaardigheid was niets te zien. Baxter, die de bekering van zijn vader had gezien, gruwde hiervan. Hij zag het antinomiaanse denken als de grote oorzaak van deze goddeloze praktijk en maakte het tot zijn levenstaak om het antinomiaanse te bestrijden. Hij richtte zijn pijlen op de geschriften van Tobias Crisp en John Saltmarsh. Maar, helaas zag hij ook 'The Marrow' van Edward Fisher als een antinomiaans geschrift.

Van eeuwigheid rechtvaardig?

Eén van de grote bezwaren van Baxter tegen de antinomiaanse leer was de nadruk op de rechtvaardiging van eeuwigheid. Baxter vond dat in deze leer de uitverkiezing zo'n zwaar accent kreeg dat het ten koste ging van de verantwoordelijkheid van de mens. Door deze leer was er volgens Baxter ook geen ruimte meer om de rechtvaardiging in de tijd in het hart van de zondaar te verklaren. De verkoren mens kon immers niet aangemerkt worden als een verloren zondaar? Hoe kon hij dan als een goddeloze gerechtvaardigd worden? De mensen werden niet opgeroepen tot boetvaardigheid en bekering. Dat appellerende element in de prediking wilde hij herstellen. Maar hoe?

Saumur

Baxter wilde geen volgeling zijn van Jacobus Arminius (1560-

1609). De mens was verdorven en zijn wil was ook verdorven. Hij wilde ook niet weten van de goede werken zoals Rome leerde. Het heil lag in Christus alleen en het werd uit genade geschonken aan de mens. Hij zocht naar een theologische vorm om hier uit te komen. Hij vond die bij de theoloog Moysse Amyraut (1596-1664), hoogleraar in het Franse Saumur. Hij volgde Amyraut echter niet klakkeloos, hij gaf een eigen invulling aan zijn theologie.

Een nieuwe wet?

Net als Amyraut maakte Baxter een sterk onderscheid tussen de bedeling van het Oude en Nieuwe Testament. Hij leerde dat de wet in het Nieuwe Testament ook een plaats heeft maar niet meer als een wet die eist: 'Doe dat en gij zult leven'. In het Nieuwe Testament is het een wet der genade die Gods heil aanbiedt aan de mens maar wel van die mens eist dat hij die wet gehoorzaamt door het geloof. Baxter benadrukte het Koninklijk ambt van Christus. Als Koning had Christus het recht om geloof en bekering te eisen en dit was voor Baxter een nieuwe wet. Naar aanleiding hiervan gebruikte Isaac Chauncy (1632-1712) voor het eerst de woorden: Neo-nomianisme. 'Neo' betekent nieuw en 'nomos' ziet op wet. Chauncy die in Engeland predikant was, bestreed het gedachtegoed van Baxter.

Een peperkorrel

Met de leer van een nieuwe wet creëerde Baxter een voorwaardelijk genadeverbond. Daardoor moest hij ook veronderstellen dat de mens vermogen had om aan die voorwaarden te voldoen. Volgens Baxter had de gevallen mens dit vermogen in zijn rede. Al was het vermogen zo klein als een peperkorrel, het was er wel. Met zijn redelijk verstand kan de mens Gods geopenbaarde wil in de prediking horen en begrijpen. Volgens Baxter verlicht God eerst het verstand en wanneer de mens kiest voor God voegt de wil zich bij het verstand en komt de mens tot de daad van het geloof. Zo vervult de mens de noodzakelijke voorwaarde van het genadeverbond en gaat hij in dat verbond, ontvangt Christus en is rechtvaardig voor God. Van de Heilige Geest Die het rechtvaardigend geloof in zijn wezen en oefeningen werkt, horen we niet. Het is in dit verband opvallend dat ds. Alexander Comrie in zijn jonge jaren in Schotland al hoorde waarschuwen tegen de theologie van Baxter. Diens volgelingen werden geweerd van het Heilig Avondmaal. Het maakte diepe indruk op de jonge Comrie. Met zijn leer beroofde Baxter God van Zijn soevereiniteit.

N.a.v. "Het merg van het Evangelie; met aantekeningen van Thomas Boston", Edward Fisher, uitg. Brevier, Kampen, ISBN 978 949 158 3667, 428 blz.; € 39,90.

Orgaandonatie en naastenliefde [5]

ds. A. Schreuder,
Rijssen

Er wordt door de overheid veel energie gestoken in de voorlichting om mensen over te halen zich als donor te laten registreren. Het streven is om zo het tekort aan donoren te verminderen. Dat men mensen bewust wil maken om over orgaandonatie na te denken, behoeven we niet af te keuren. Wat echter wel opvalt, is dat de voorlichting erg eenzijdig is. Daar ga ik in dit artikel op in.

Een goed orgaan voor transplantatie moet een zo levend mogelijk orgaan zijn. Hier ligt een ontzaglijk moeilijk principieel punt. Wanneer is iemand overleden? Wat is het moment waarop men organen mag verwijderen omdat iemand overleden is?

Grootste probleem bij transplantatie

Vroeger was het doodscriterium de hartsdood. In situaties waarover we het hier hebben, gaat het om het doodscriterium van de hersendood. Om hersendood vast te stellen wordt gebruik gemaakt van het zogenaamde "hersensprotocol". Dit protocol is opgesteld door de Gezondheidsraad.

Als via dit protocol wordt vastgesteld dat iemand overleden is, zal men, als de persoon toestemming heeft gegeven voor orgaandonatie, de beademing niet stopzetten. Men zal op dat moment vragen aan de nabestaanden om afscheid te nemen terwijl het hart nog klopt, de pols nog

wordt gevoeld en de kleur nog goed is. Door de beademing lijkt iemand nog helemaal niet te zijn overleden. Men wacht niet tot de beademing is afgekoppeld en het hart heeft opgehouden te kloppen. Dit omdat men de te transplanteren organen in zo goed mogelijke conditie wil verwijderen.

Hoewel ik niet twijfel aan de zorgvuldigheid van handelen van de medici blijft hier toch de vraag bestaan of niet al in een schemerachtige toestand tussen leven en dood wordt overgegaan tot verwijdering van organen.

In de voorlichting wordt geschreven dat de arts, die zich inzet voor het leven van een patiënt, niet weet of iemand donor is en dit pas hoort na het overlijden. En dat de arts die organen transplanteert een andere arts is dan de arts die tot het laatst de patiënt behandelt. Zo'n voorlichting roept een beeld op waar niet volledig recht wordt gedaan aan de praktische gang van zaken. Bij de term 'pas na overlijden' heeft een niet medisch geschoold persoon in het algemeen een heel ander beeld dan de arts die hersendood heeft vastgesteld. Ik wil niemand beschuldigen van valse voorlichting, maar wil er wel de vinger bij leggen dat in de voorlichting de schaduwzijden van orgaandonatie niet helder naar voren komen. De vraag of iemand wel echt dood is, wordt veel gesteld en vraagt om zuivere en eerlijke voorlichting. Volgens mij mogen we, hoewel dat de vitaliteit van de organen kan aantasten, toch de vraag blijven stellen dat de dood bij de patiënt is ingetreden op een manier die

de nabestaanden ervan heeft overtuigd dat de patiënt daadwerkelijk is overleden. Desnoods moet dit gebeuren nadat de beademing is gestopt en het hart tot stilstand is gekomen. De nabestaanden mogen nooit met de vraag blijven zitten of de patiënt wel echt overleden was toen er werd besloten tot het overgaan van het verwijderen van diens organen.

Appel om goede daad te stellen

Dit appel krijgt in de voorlichting een heel sterk accent: Stel een goede daad door donor te worden.

Ik las ergens de volgende slogan: 'Be a hero. Be an organ donor'. Dit betekent dat je een held bent als je een orgaan wilt afstaan. Zo'n slogan doet het goed bij veel mensen. Maar, ben je dan geen held wanneer je dat niet doet? Zo'n slogan houdt ook een negatief waardeoordeel in voor hen die niet besluiten om donor te zijn. Dit is misschien een te spraakmakende slogan, maar ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat in de wervingscampagnes vooral wordt benadrukt hoe nobel het is je organen ter beschikking te stellen opdat anderen daardoor langer leven. Het komt bij mij over als: Denk er niet te veel over na en stel gewoon je organen ter beschikking. Je verricht er een goede daad mee.

Weerspiegeling van tijdgeest

De voorlichting draagt duidelijk alle kenmerken van de hedendaagse tijdgeest. Leven en dood staan niet meer in eeuwigheidslicht. De hedendaagse mens leeft voor het hier en nu en is niet meer bezig met het leven na dit leven. Als "dood" betekent dat er niets meer is na het overlijden, dan is er toch niets mooiers dan dat ik nog een mooie en goede daad stel voor een ander? De wereld noemt deze (op zich goede) daad een daad van naastenliefde. Maar is dat de liefde tot de naaste, zoals de Bijbel ons dat voorhoudt?

Laten we met elkaar een stuk nuchterheid in deze dingen ten opzichte van de tijdgeest betrachten en eraan vasthouden dat echte naastenliefde, zoals Gods Woord daarover spreekt, moet voortkomen uit de wortel van het geloof dat God liefheeft boven alles. Als ik dan besluit tot orgaandonatie, ben ik niet bezig een goede daad te stellen, en bedoel ik daarmee uiteindelijk niet mezelf, maar voel ik het als een verantwoordelijkheid ten opzichte van mijn naaste. Dan zal ik een ander, die dat niet doet, niet de maat nemen.

(wordt vervolgd)

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Meeuwen in combinatie met Sprang-Capelle,
ds. G. Hoogerland te Stolwijk.
Te Oud-Beijerland,
ds. C. Hogchem te Genemuiden.

Bedankt:

Voor Beekbergen,
ds. B. van der Heiden te Alblasserdam.
Voor Lelystad,
ds. R.A.M. Visser te Terneuzen.

HERDENKINGSDIENST TE BENTHUIZEN

Op **vrijdag 13 november** belegt de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Benthuzen een herdenkingsdienst. Het is dan 175 jaar geleden dat ds. L.G.C. Ledeboer begon met het houden van kerkdiensten buiten de Hervormde Kerk. In deze dienst zal ds. H.A. van Zetten voorgaan.

Na deze dienst zal een prekenbundel, die verschijnt als herdenking van dit feit, aangeboden worden. Van alle predikanten die in Benthuzen hebben gestaan, is een bijdrage in deze prekenbundel opgenomen.

De dienst begint om 19.30 uur en wordt gehouden in de kerk van de Geref. Gemeente, Dorpsstraat 63, Benthuzen. Iedereen van harte welkom.

BEVESTIGING EN INTREDE

DS. J.J. TANIS IN BOSKOOP

Woensdag 2 september jl. was een blijde dag voor de gemeente van Boskoop. Na een vacante periode van zeven jaar werd ds. J.J. Tanis als herder en leraar aan onze gemeente verbonden. De Heere heeft grote dingen bij ons gedaan; dies zijn wij verblijd (Psalm 126:3).

's Middags, in de bevestigingsdienst, preekte de consulent ds. H.A. van Zetten uit Psalm 73:28: 'Maar mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen; ik zet mijn betrouwen op den Heere HEERE, om al Uw werken te vertellen.' Het thema is 'Een nieuw begin voor Gods knecht', verdeeld in drie gedachten:

1. *In nabijheid* – het is mij goed nabij God te wezen;
2. *In afhankelijkheid* – ik zet mijn betrouwen op de Heere HEERE;

3. *In getrouwheid* – om al Uw werken te vertellen.

1. *Een nieuw begin in nabijheid*; 'het is mij goed nabij God te wezen'. Asaf was in zielestrijd. Hij klaagt dat het de goddelozen goed gaat, maar zijn bestraffing is er alle morgen. Asaf is niet op de rechte plaats. Hij heeft geen leven in de nabijheid van God. Hij wil zelf regeren, maar daar krijg je God niet in mee. Totdat God hem op de juiste plaats brengt in vers 17. God brengt Asaf zelf in het heiligdom. Dat is in de kerk, de werkplaats van de Heilige Geest, die Geest Die alles op Zijn plaats brengt. Dan ga je belijden, Heere ik ben een dwaas en een groot beest bij U. Asaf was een dienaar van het Woord, zo kan het gaan met een kind en een knecht van God. Kent u die Godskennis en zelfkennis in uw leven? Dan wordt er voor de Heere Jezus Christus plaats gemaakt en mag Asaf opnieuw beginnen: Gij hebt mijn rechterhand gevat.

2. *Een nieuw begin in afhankelijkheid*; 'ik zet mijn betrouwen op de Heere HEERE'. Asaf zelf weet zich afhankelijk van de Heere. Als onmachtige heeft Asaf de Almachtige God nodig. Het is een hoge stand in het leven der genade om niet zonder God te kunnen. Deze God wil zich met Asaf bemoeien. Asaf heeft de almachtige God nodig, Die kan wat Asaf niet kan. God is getrouw aan Zichzelf, van eeuwigheid had Hij Asaf verkoren. Van Gods kinderen zal er niet één ontbreken, eeuwig leven uit de verdiensten van het Lam. Het is groot om bij het begin van het dienstwerk onderaan de preekstoel te staan en afhankelijk te zijn van die grote God.

3. *Een nieuw begin in getrouwheid*; 'om al Uw werken te vertellen'. Gods knecht hoeft niet meer en mag niet meer doen dan al Zijn werken vertellen. Het gaat om Gods werk alleen, een mens moet er tussenuit. De Heere zet een rood kruis door mijn werken, tot troost voor het kind van God. De oorzaak en mogelijkheid om al Gods werken te vertellen is het welbehagen van God, in Zijn Zoon Jezus Christus en Die gekruisigd. Als je dat hebt ondervonden, dan kan de Heere je gebruiken. Al de deugden van God, dus ook Zijn rechtvaardigheid, want de bezoldiging van de

zonde is de dood. Gemeente, begeert u zo'n prediking? Daar naar uit te zien en te vragen zonder rechten. Geleid door de Heilige Geest, Die leert om de ogen te richten buiten zichzelf en te richten op de Zaligmaker Jezus Christus.

Na het lezen van het bevestigingsformulier klonk het helder en krachtig antwoord van ds. Tanis op de gestelde vragen: Ja, ik van ganser harte. Waarmee hij zich verbond aan de gemeente van Boskoop.
Doe bij Uw knecht weldadigheid, o Heer', Opdat hij leev', Uw woorden moog' bewaren.

's Avonds deed ds. J.J. Tanis intrede met Exodus 3:2-6. Het thema: *De God van het braambos*, verdeeld in drie hoofdstukjes. Deze God in Zijn

1. *Openbaring*;
2. *Onderwijzing*;
3. *Bemoediging*.

1. *Deze God in Zijn openbaring*. 'De Ik zal zijn die Ik zijn zal', deze God is onze God. Met deze God moeten wij deze dienst beginnen. God heeft ons geschapen om Hem te loven. Zijn lof en Zijn eer moeten we bedoelen. Door het geloof moest Mozes leren om in plaats van prins schaapherder te zijn. Om dat te leren moest Mozes veertig jaar in de woestijn zijn. Niet Mozes verlost het volk Israël, maar God doet dat. Hij moest achter de schapen leren wachten op Gods tijd, tot dat Hij verscheen in het braambos.

2. *Deze God in Zijn onderwijzing*. De Heere roept Mozes. Hij noemt tot twee keer toe zijn naam. Hij was dus een gekende. Doden zullen horen de stem van de levende God. Dat is een wonder. Mozes luistert en gehoorzaamt. Zo mocht ik de stem van God horen om naar de gemeente van Boskoop te komen, om doden te roepen door de prediking namens de levende God. Bekeert u, huis van Boskoop. Waarom zoudt gij sterven? We moeten begrijpen dat we in de kerk op heilige grond zijn; trekt de schoenen van uw votten. In de dienst van de Heere is er afstand tot de wereld. Gemeente, we moeten begrijpen dat die majesteitelijke God goed is, in Christus een genadig God. Wat een gelukkig volk wiens God de Heere is.

3. *Deze God in Zijn bemoediging*. 'Ik ben de God uws vaders, de God Abrahams, de God Izaks en de God Jacobs'. Dat is de God van de levenden, Die uw vaders hebben gekend. Dat is een bemoediging van de Ik zal zijn die Ik zijn zal. Immanuël, God met ons. Jezus leeft

als de opgestane Levensvorst. De God van het braambos leeft nog. Die wil wonen bij de verslagenen van hart. Haast u en geloof het Evangelie.

Na de preek heet ds. G.W.S. Mulder namens de classes en de Particuliere Synode Noordwest ds. Tanis met hartelijke woorden welkom en ouderling J. Bloemendaal doet

dit namens de gemeente. Vervolgens legt de dominee voor de eerste maal de zegen op de gemeente.

Kerkenraad Geref. Gemeente Boskoop

Berichten

BROCHURE TOERUSTING

Binnen de Gereformeerde Gemeenten zijn veel organisaties (CGO, Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten, De Vluchtheuvel, Werkgroep Gezin) bezig met activiteiten ten behoeve van de toerusting en begeleiding van jongeren en hun ouders. Tevens is er aandacht voor de ondersteuning van kerkenraadsleden in de vragen rondom gezin en opvoeding. Deze activiteiten blijken Anno 2015 in een behoefte te voorzien. Opvoedingsverlegenheid onder ouders, zorgen binnen gezinnen én de enorme invloed van de moderne media vragen om deze toerusting en begeleiding. Er ligt een Bijbelse opdracht voor de kerk om zich te bezinnen op deze tijd-geest en handvatten te bieden waar mogelijk.

In de afgelopen periode is er een brochure ontwikkeld voor kerkenraden waarin alle toerusting die op dit moment ten behoeve van kerk en gezin wordt aangeboden, door de verschillende organisaties binnen de Gereformeerde Gemeenten, kort is beschreven. Tevens is er in deze brochure aandacht voor het nieuwe coördinatiepunt, waar kerkenraden terecht kunnen met vragen (die eventueel niet direct aan bestaande organisaties kunnen worden gesteld). De Coördinator Toerusting vervult een coördinerende rol en is er op gericht om een gemeente maatwerk te kunnen bieden wat is afgestemd op de wensen en behoeften van de kerkenraad en de kerkelijke gemeente. Zij kan met een kerkenraad in gesprek gaan om scherp te krijgen welke toerusting een gemeente specifiek wil ontvangen. Daarnaast adviseert ze hoe een eventuele toerusting vorm gegeven kan worden en welke organisatie dit kan verzorgen.

Het Deputaatschap Kerk, Gezin, Jeugd en Onderwijs (KGJO) brengt deze brochure graag onder uw aandacht en nodigt kerkenraden uit om contact op te nemen bij toe-

rustingsvragen. De brochure is digitaal op te vragen en is naar elke kerkenraad verzonden. U kunt mailen naar coordinator@kgjo.nl of bellen naar (0348) 489968.

ZEEUWSE ZENDINGS-DAG TE MIDDELHARNIS

Op **zaterdag 14 november** hopen de zendingscommissies van de classes Goes, Middelburg en Tholen de 53^e Zeeuwse Zendingdag te houden in de Sionkerk van de Geref. Gemeente te Middelharnis, Landbouwweg 2. Ds. G.J. Moens hoopt een openingswoord te spreken, waarna een aantal kinderen de opbrengst van de verkoop van oud papier in het afgelopen jaar bekend zal maken. Een medewerkster van ZGG uit Zuidoost-Azië zal wat vertellen over haar werk aldaar. Ds. S. Maljaars hoopt de middag te besluiten. Collecte voor het zendingswerk. Aanvang 14.30 uur. Iedereen is van harte welkom!

VERKOPINGEN

Aalst

Verkoop door de zendingsvereniging Dorcas uit Aalst op **zaterdag 14 november**, van 10.00-14.30 uur, in dorps huis 't Gement, Donkerstraat 19, aldaar. De opbrengst is voor zending, evangelisatie en vakantieweken voor mensen met een beperking.

Goes

Verkoop door de vrouwenvereniging Tryfosa te Goes op **zaterdag 7 november**, van 9.00-12.30 uur, in de Sionkerk, ingang Graaf Adolfstraat, aldaar. De opbrengst is voor o.a. de zending.

Nunspeet

Verkoop door de vrouwenvereniging Martha te Nunspeet op **donderdag 19 november**, van 10.00-12.30 uur en van 14.00-18.00 uur, in het kerkgebouw aan de Brinkersweg/Aarweg, aldaar. De opbrengst is t.b.v. zending en evangelisatie.

Rijssen

Winterfair op **donderdag 12 en vrijdag 13 november** van 16.00-21.00 uur, en op **zaterdag 14 november** van 10.00-16.00 uur. Locatie: De Borkeld 1 te Rijssen. De opbrengst is t.b.v. de stichting Zorgboerderij de Borkeld (activiteiten voor ouderen) en Siloah, gehandicaptenzorg binnen Rijssen. Voor meer informatie: www.winterfairdeborkeld.nl

Vlaardingen

Verkoop door de vrouwenvereniging Draagt elkanders lasten te Vlaardingen op **zaterdag 14 november**, van 10.00-14.30 uur, in de Sionkerk, Westnieuwland 56, aldaar. De opbrengst is voor zending, vakantieweken voor mensen met een beperking en kerk.

ZANGBIJEENKOMSTEN

Goes

Zangavond op **zaterdag 14 november**, aanvang: 19.30 uur, in de Sionkerk in Goes. m.m.v. het gemengd koor Asaf uit Goes, het mannenkoor Zeeuws-Vlaanderen, Nicole Maljaars, sopraan en enkele instrumenta- listen. Collecte t.b.v. Dep. Bijzondere Noden (bootvluchtelingen)

Lekkerkerk

Koor- en samenzangavond op **zaterdag 14 november**, aanvang: 19.30 uur, in de Grote- of Johanneskerk te Lekkerkerk, m.m.v.: het Seba-kinderkoor te Krimpen a/d IJssel, het jeugdkoor de Kleinnot en het jongerenkoor te Capelle a/d IJssel, Luminita de Jager, solo-zang en enkele instrumentalisten.

Rotterdam

Zangmiddag voor onze gehandicapte vrienden op **zaterdag 14 november**, aanvang: 14.30 uur, in de Bethelkerk van de Geref. Gemeente te Rotterdam-Zuidwijk, Langenhorst 104, m.m.v. het mannenkoor Groot Rotterdam o.l.v. Paul Heijboer en organist Jaap Boer. Vertelling: Jaco Pons. Collecte t.b.v. Helpende Handen. Een ieder is welkom.

Sliedrecht

Samenzangavond op **zaterdag 14 november**, aanvang: 19.30 uur, sluiting: 21.00 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Sliedrecht, Rondo 325, m.m.v. een viertal organisten. Meditatie: ds. A.T. Huijser.

ZANG- EN ORGELAVOND TE VEENENDAAL

Zang- en orgelavond op **zaterdag 14 november**, aanvang: 19.30 uur, in de Adventkerk van de Geref. Gemeente te Veenendaal, m.m.v. het chr. Urker Visserskoor Crescendo o.l.v. Louwe Kramer en organist Pieter Heykoop (orgelsolo en begeleiding mannenkoor en samenzang), het kinderkoor De Kleine Harp en het tienerkoor Jedidjah. Opening, meditatie en sluiting: ds. J.J. van Eckeveld. Collecte t.b.v. nieuwbouw van Bethesda (woon- en dagbestedingslocatie van Siloah in Den Dolder).

MINISYMPOSIUM TE VLISSINGEN

In de Marnixkerk te Vlissingen (West-Souburg) wordt op **vrijdag 6 november** een minisymposium in het kader van het 700-jarig bestaan van de stad Vlissingen gehouden, m.m.v. ds. G.J. Baan, opening en sluiting, dhr. J. Mastenbroek, met een lezing over het leven van Marnix van Sint Aldegonde en zijn tijd, en het Marnixkoor, samenzang van diverse psalmberijmingen.

HELPEDE HANDEN PRESENTEERT DAGBOEK VOOR JONGEREN MET AUTISME

Woensdag 18 november presenteert Helpende Handen het Bijbels dagboek 'Levend Woord'. Door de structuur en de uitleg in de

dagboekstukjes is het dagboek geschikt voor jongeren met autisme. Veel jongeren met autisme vinden het moeilijk om Bijbelse beeldspraak en gelijkenissen te begrijpen en om de Bijbelse boodschap in hun dagelijks leven toe te passen. Om hen hierbij te helpen geeft Helpende Handen een Bijbels dagboek uit met een vaste structuur en veel uitleg. Aan het dagboek is meegewerkt door predikanten en ambtsdragers uit de Gereformeerde Gemeenten, Gereformeerde Gemeenten in Nederland, Oud Gereformeerde Gemeenten en de Hersteld Hervormde Kerk. Na de presentatie volgt een gesprek tussen een jongvolwassene met autisme en een predikant. Daarna zal in groeps gesprekken worden nagedacht over de ervaringen van jongeren en gezinnen die te maken hebben met autisme, en de rol van de kerkelijke gemeente (leden) daarbij. Meer informatie: www.helpendehanden.nl/dagboek

ORGEL- EN SAMENZANGDAG VOGG TE DORDRECHT

Op **zaterdag 14 november** organiseert de Vereniging van organisten der Geref. Gemeenten (VOGG) haar jaarlijkse landelijke orgel- en samenzangdag. Locatie: Grote Kerk te Dordrecht, Lange Geldersekaade 2. Gastheren zijn: Cor Ardesch, de organist van de

Grote Kerk en Boudewijn Zwart. Aanvang ochtendprogramma: 10.30 uur, middagprogramma: 13.45 uur. Iedereen is hartelijk welkom! Voor meer informatie: www.kerkenmuziek.nl

REGIOBIJEENKOMSTEN VGS

De VGS organiseert regiobijeenkomsten over 'Modernisering artikel 23'. Tijdens deze bijeenkomsten wordt u geïnformeerd over de voornemens van het Kabinet om artikel 23 uit de Nederlandse grondwet inzake de vrijheid van onderwijs te moderniseren. De VGS zal haar voorgestelde visie en strategie met u delen, de kansen en bedreigingen bespreken en verder bouwen aan een gezamenlijk draagvlak om de eenheid van onze denominatie te bewaren.

Kampen	10 november
Ridderkerk	17 november
Amersfoort	24 november
's Gravenpolder	9 december

Alle avonden zijn van 20.30-22.00 uur.

De VGS nodigt kerkenraden, directies en besturen van scholen hartelijk uit om hierbij aanwezig te zijn. Het gaat immers om de toekomst van het reformatisch onderwijs. Meer informatie en aanmelden op www.vgs.nl/regiobijeenkomsten.

Contactpersoon:

Dhr. P.W. Moens, p.moens@vgs.nl

Kerkdiensten

ZONDAG 8 NOVEMBER 2015

Aagtekerke 19.00 uur ds. A.J. Gunst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 15.00 uur ds. W.J. Karels; Alphen a/d Rijn 16.00 uur ds. S. Maljaars; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam-Noord 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Apeldoorn 10.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi en 15.30 uur ds. J. van Laar; Arnhem 16.00 uur ds. H. van der Heiden; Barendrecht 18.00 uur ds. P. Mulder; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 10.00 uur ds. H. van der Heiden en 19.00 uur ds. K. Boeder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 19.00 uur ds. R. Kattenberg; Bodegraven 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 19.00 uur ds. M. Joosse; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 18.00 uur

ds. C. van Ruitenburg; Deventer 15.00 uur ds. A. Schreuder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. D.W. Tuinier; Ede 9.30 uur ds. M.J. van Gelder en 15.00 uur (H.D.) ds. F. Mulder; Eindhoven 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 16.00 uur stud. M.H. Schot; Enschede 10.00 uur stud. M.H. Schot en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 uur ds. S. Maljaars; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Goudswaard 18.00 uur ds. B. van der Heiden; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. H. Paul en 15.30 uur ds. W. Harinck; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 18.30 uur ds. G.J. Baan; Hardinxveld-Giesendam 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds.

M. Joosse; Hilversum 16.00 uur (bev. ambtsdr.) ds. B. Labee; Hoofddorp 18.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Hoogeveen 15.30 en 19.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Hoogvliet 10.00 uur (H.A.) ds. G.J. van Aalst en 19.00 uur ds. H. Brons; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kamperland 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Kapelle-Biezeling 15.00 uur ds. H. Hofman; Katwijk aan Zee 10.00 uur ds. J.J. Tanis; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krabbendijke 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; Leerdam 10.00 ds. P. Mulder en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 15.30 uur ds. H.A. van Zetten; Lelystad 18.30 uur stud. M.H. Schot; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 9.30 uur ds. P.G. Heijkamp en 19.00 uur ds. A. Schot; Meeuwen 14.30 uur ds. M. Karens; Meliskerke 14.30 uur stud. J. de Kok; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 14.30 uur ds. S.W. Janse; Middelharnis 9.30 uur en 18.00 uur ds. G. Clements en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Mijdrecht 10.00 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 9.30 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 14.30 en 15.00 uur ds. J. Schipper; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. P.D. den Haan; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Nunspeet 9.30 en

15.00 uur ds. A. Schot; Oostburg 17.00 uur ds. C. Harinck; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 18.30 uur stud. J. de Kok; Oostvoorne 18.00 uur ds. M. Golverdingen; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 10.00 en 16.00 uur stud. J.B. Huisman; Oud-Beijerland 15.00 en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele en 16.00 uur ds. P. Mulder; Puttershoek 15.30 uur ds. G.J. van Aalst; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur (H.D.) ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. J. Driessen; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. G. Bredeweg; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. J. Mijnders en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Rotterdam-Centrum 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Scherpenisse 9.30 uur ds. A.J. Gunst en 14.30 uur ds. J. van Belzen; Scheveningen 17.00 uur ds. J.J. Tanis; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Sprang-Capelle 19.00 uur ds. L. Blok; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Uddel 10.00 en 18.30 uur stud. W. Mouw; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 uur en 16.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. H. Hofman; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Westzaan 19.00 uur stud. J.B. Huisman; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Zwijndrecht 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Zwolle 15.00 uur ds. P. Melis.

DINSDAG 10 NOVEMBER 2015

Aalburg 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. M. Mondria; Urk 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

WOENSDAG 11 NOVEMBER 2015

Aalst 14.30 en 19.00 uur ds. M. Karens; Barneveld-Centrum 10.00 (huw.bev.) en 13.45 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. D. de Wit; Borssele 19.30 uur ds. G.

Bredeweg; Delft 14.30 en 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Den Helder 10.00 en 14.30 uur ds. C. van Ruitenburger; Dirksland 10.00 en 19.00 uur ds. J. Schipper; 's-Gravenzande 15.00 en 19.30 uur ds. H. Hofman; Herkingen 14.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Hilversum 14.30 en 19.45 uur ds. W. Visscher; Hoofddorp 10.00 en 15.00 uur ds. M. Joosse; Hooglyet 15.00 en 19.45 uur ds. L. Terlouw; Meeuwen 9.30 uur ds. M. Mondria en 19.30 uur ds. J. van Rijswijk en 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Melissant 14.30 en 19.00 uur ds. J.W. Verweij; Middelharnis 9.30 uur en 19.00 uur ds. S. Maljaars en 14.30 uur ds. W. Silfhout; Naaldwijk 15.00 en 19.45 uur ds. G. Hoogerland; Nieuwer ter Aa 14.30 en 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Nieuwe-Tongue 14.30 uur ds. J. Schipper en 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Oosterend 15.00 en 19.00 uur ds. G. Heijkamp; Oostvoorne 14.30 uur ds. S. Maljaars en 19.30 uur ds. W. Silfhout; Oud-dorp 14.30 en 19.00 uur ds. M. Mondria; Oudemirdum 14.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; Oude-Tonge 14.30 en 19.00 uur ds. G. Pater; Poederloijen 14.30 en 19.00 uur ds. A.T. Huijser; Rhenen 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. B.J. van Boven; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 en 19.30 uur ds. B. van der Heiden en 19.30 uur ds. H. van der Heiden; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 en 19.00 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Zuidwijk 15.00 en 19.45 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Scheveningen 14.30 en 19.30 uur ds. R. Kattenberg; Veenendaal 13.30 uur (huw.bev.) ds. B. Labee.

DONDERDAG 12 NOVEMBER 2015

Barneveld-Centrum 10.00 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; Bodegraven 19.30 uur ds. G. van Manen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. W. Silfhout; Kampen 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Poortugaal 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. Neele; Rilland-Bath 19.30 uur ds. A. Schot; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 19.30 uur ds. G. Beens; Westkapelle 19.30 uur ds. G. Bredeweg.

VRIJDAG 13 NOVEMBER 2015

Benthuizen 19.30 uur (jubileumdienst) ds. H.A. van Zetten; Genemuiden 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. Hogchem; Yerseke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 8 NOVEMBER 2015

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 uur evang. C. van Druenen en 15.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Op vakantie naar Canada? Kijk op www.CanadianHolidayRentals.ca voor **accommodaties** en **autoverhuur**.

Gezocht: gastgezin voor twee dagen in de week in Alphen aan den Rijn.

Dit voor een periode van twaalf weken. Heeft u plek, of kent u iemand? Graag contact opnemen met Sylvie van der Veen: 06-28624394.

Leuk geld verdienen voor uw goed doel, kerk of vereniging? Rolladeactie! Gourmetactie!

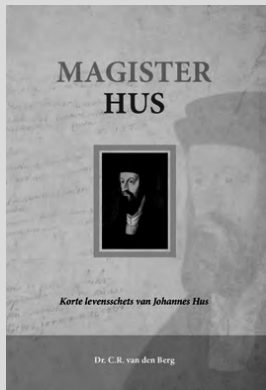
Goede marge, netto opbrengst! Ook div. andere mogelijkheden bespreekbaar. Tel. 06-18670731 WWW.SLAGERIJBARTADRIAANSE.NL

Wie heeft belangstelling voor deelname aan onze **groepsreis (15-65 jaar, max. 18 pers.) Peru & Bolivia** van 16 juli - 6 augustus 2016? Info-avond DV 13 nov. Aanmelden: famdejonge@solcon.nl / 0180-516672

Te huur in Gouda: mooie kamer voor werkend meisje of 2 studentes PABO. Info: 06-43295134.

 VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging
Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn
Dag en nacht bereikbaar, in elke regio
(0172) 23 33 38
Wij verzorgen alleen begrafenissen

NIEUWE EN ACTUELE UITGAVE

MAGISTER HUS

korte levensschets van Johannes Hus door
Dr. C. R. v.d. Berg

Niet alleen aan het leven van Johannes Hus, maar ook aan de tijdsomstandigheden wordt ruim aandacht besteed. Tevens is een preek van Hus opgenomen en de literatuurlijst met namenregister maken dit boek compleet.

ISBN 978 94 91272 34 9; 136 blz. € 15,90

Ook bij de boekhandel verkrijgbaar

Boekbinderij en uitgeverij Snoek
0341 55 66 08 - fnsnoek@kliksafe.nl

Prijs € 399.00,- k.k.

Hebt u interesse, bel of mail dan gerust voor een vrijblijvende afspraak/bezichtiging.

TE KOOP

Onze gezellige vrijstaande gezinswoning met garage en grote woonkamer (50 m²), luxe woonkeuken, bijkeuken, studeerkamer/kantoor, 6 slaapkamers, 2 badkamers waarvan een met ligbad en douche, 3 toiletten. Op 580 m² grond. Inhoud 638 m³. Rustig gelegen in kindvriendelijke buurt, dichtbij school en kerk.

Fam. J.S. Nieuwenhuizen

"t Woelige Nest"

Jolstraat 20, 4401JB Yerseke

Tel. 06-13380989

E-mail: riekoo@kliksafe.nl

Koeling in uw Kerk(gebouw)

Voor elk probleem? Bel AKTIE

Tel: 010-4517471

CO2 metingen

Advies en installatieburo

Voor een vrijblijvende offerte

aktie@kliksafe.nl

**CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR**

Tel.: (0318) 526641

Bgg.: (06) 53638114

24 uur per dag bereikbaar

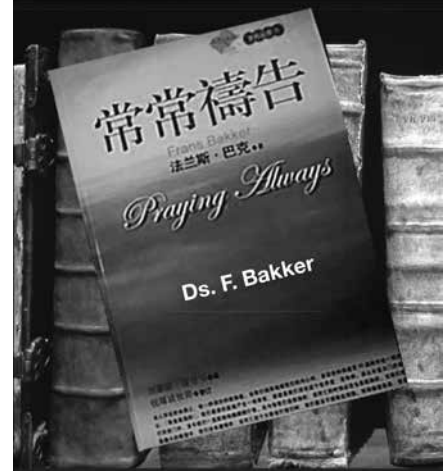
Buurtlaan West 26

3905 JR Veenendaal

Wij verzorgen uitsluitend begrafenissen
www.wegenaar.nl

**Dringend verzoek
uit China**

Grote vraag naar het boek
Gebetsgestalten.

Helpt u mee aan een herdruk?

Stort uw gift op:
NL 02 INGB 0000 320 666
t.n.v. Stichting China
Hartelijk dank.

Postbus 1150 | 3900 BD Veenendaal

Uitnodiging

Alle echtparen die tot de doelgroep behoren, maar ook hun familieleden, belangstellenden en ambtsdragers worden hartelijk uitgenodigd om deel te nemen aan onze open bijeenkomst op **D.V. zaterdag 14 november 2015** in het gebouw van het Wartburg College, locatie Revius, President Rooseveltweg 11 te Rotterdam. Aanvang 14.45 uur. Heleen van Vreeswijk en ds. J. Joppe hopen een inleiding te verzorgen met als thema:

'Gods leiding in ons leven'

Wilt u vrijblijvend de vernieuwde Nieuwsbrief ontvangen?

Vraag deze gratis aan via infoke@revoke.nl

Voor informatie en aanmelden zie onze website www.revoke.nl.
aanmelden@revoke.nl
of bel (06) 811 833 69

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie · faalangst · fobie · gedragsproblemen · identiteitsproblemen · lichamelijke spanningsklachten · negatief zelfbeeld · onzekerheid · opvoedingsproblemen · paniek · piekeren · PDD-NOS · relatieproblemen · slaapproblemen · somberheid · spanning · stress · syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

SPAARRENTE 4% bij
RENTEMEESTERS.NL
of bel 0318-652783.

boekhandeldebeukelaar.nl

HEEL VEEL BOEKEN

de **Beukelaar**
boekhandel

Laan 15 - Nunspeet - 0341 250593

Cedrah Wonen, zorg en diensten vanuit een reformatische levensovertuiging

Kiezen voor kwalitatief hoogwaardige ouderenzorg

Ontdek welke
zorg wij bieden
op cedrah.nl.

Cedrah gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland en Zuid-Holland en de Christelijke Gereformeerde Kerken in Rotterdam en omgeving.

Meer informatie? Bel naar 0118 67 66 00,
mail naar zip-info@cedrah.nl of ga naar cedrah.nl.

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

ORGELIMPROVISATIE CURSUS VEENENDAAL

Van ma. 16 t/m vr. 20 november (5 avonden) wordt door Gijsbert Lekkerkerker een orgel-improvisatie cursus gegeven bij Orgelcentrum Andante, Industrielaan 26 in Veenendaal. Thema: Psalmen met 10 improvisatie variaties. De voorlichting en demonstratie op DV za. 7 november om 14 uur en 16 uur bij Orgelcentrum Andante is gratis toegankelijk. Informatie en opgave: Tel. 0348 - 444 780. Zie de website: www.gijsbertlekkerkerker.nl. NIEUWE UITGAVEN: Improvisatieboek deel 1 en 2 met elk 10 variaties. Prijs € 17,50/deel. Ook privé orgellessen in de Herv. kerken in Harmelen, Veen of Puttershoek

Te koop in Barneveld:

2x twee-onder-één kapwoning

Ruime percelen, beiden met garage.
Gelegen op een rustig woonerf.
Ideaal voor twee (familie)huishoudens
die naast elkaar willen wonen.
Dicht bij kerk, school en centrum.
Voor inlichtingen: 06-536 26 881.

T.h. ruime vakantiewoning in
natuurlijke omgeving **Veenendaal**
(3 sl.k.). Voor inl. 06-12448849.

anitadekker
coaching

www.anitadekkercoaching.nl
Woerden • T 0621 830 137

stilstaan bij
persoonlijke ontwikkeling

NIEUWE UITGAVEN VAN GEBR. KOSTER

15,90

ds. J.C. Philpot
**DE ERFGENAAM
DES HEMELS**

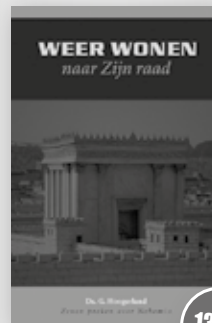
Wandelend in de duisternis en
de erfgenaam der hel wandelend
in het licht
Predicatie over Jes. 50:10 en
11. In dit boek zijn medita-
tieve gedachten van ds. B.J.
van Boven als kanttekening
toegevoegd.
Geb. 213 blz.

15,90

ds. C. Hogchem
**ONDERDANEN VAN
DE KONING**

Christus' blijdschap en kroon
In 54 meditatieve overden-
kingen wordt een aantal
bijbelse personen voor het
voetlicht geplaatst die door
wederbarende genade, op
onderscheiden wijze, een
onderdaan van de Koning
mochten worden.
Geb. 179 blz.

13,50

ds. G. Hoogerland
**WEER WONEN NAAR
ZIJN RAAD - deel 2**

Zeven preken over Nehémia
7 t/m 13
In deze preken ligt lering
voor de kerk van vandaag, te
midden van alle verscheur-
theid.
Geb. 130 blz.

Ook leverbaar deel 1
Herbouwen uit het stof

Geschenkboekje!

11,90

ds. J. Karels
ÉÉN DING ...

Drie preken
- Brandende begeerte
- Aangewezen noodzaak
- Aangrijpend tekort
Geb. 100 blz.

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

verkrijgbaar bij de boekhandel

www.gebrkoster.nl

KO1586

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Opa Zhang zoekt een helper

De kerk in China groeit. De Hudson Taylor Stichting ondersteunt met:

- Onderwijs
- Lectuur
- Toerusting
- Diaconaat

www.hudsonstaylor.nl

Help mee. Steun ons!
NL56 RABO 0347 3760 29

de Laatste Eer.

Sprang-Capelle

Voor een stijl- en respectvolle begrafenis

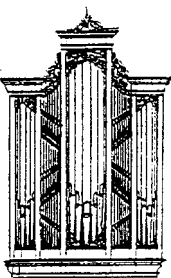
Wij verzorgen Begrafenissen in de gehele regio en Het Land van Heusden en Altena

We zijn dag en nacht bereikbaar op: **0416-27 53 42**

Vrijblijvend kennismaken? **0416-27 97 96**

www.laatste-eer.com

Orgelmakerij
Boogaard

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637

www.orgelmakerijboogaard.nl

Nieuwbouw | Restauratie - Stem- en onderhoudswerk

Stijlvolle rouwjurkjes
petra-kinderrouwkleding.nl

www.hoeksteenboekhandel.nl
Woerden T: 0348-421933

Te huur in Kootwijkerbroek:
een vrijstaande woning met
3 slaapkamers en een flinke bergruimte
voor max. 1½ jaar. Tel. 0653405696.

Voor Verantwoorde Boeken!
www.deroeboeken.nl
078-6124081

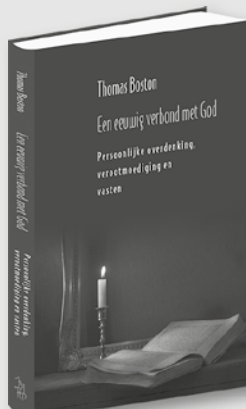
NIEUWE UITGAVEN - ZOJUIST VERSCHENEN

EVERT BARTEN

Neem en lees

Augustinus' belijdenissen uitgelegd.
158 blz. geb. 33127373 **19,90**

THOMAS BOSTON

Een eeuwig verbond met God
Persoonlijke overdenking, verootmoediging en vasten

Vijf overdenkingen die nog niet eerder uit het Engels zijn vertaald.
190 blz. geb. 33127335 **19,90**

ANDREW GRAY

De verborgenheid van het geloof ontsloten

Zeven preken naar aanleiding van 1 Johannes 3:23 waarin veel facetten van het ware geloof treffend worden verwoord.
142 blz. geb. 33127274 **15,90**

DS. A.T. HUIJSER

In Uw spoor

De Tien Geboden uitgelegd aan jongeren.

158 blz. geb. 33127236

15,90

SAMUEL RUTHERFORD

Zijn genade zij met u

Een selectie uit de brieven
128 blz. geb. 33127397

16,90

MARY WINSLOW

Stille overdenking

De korte, bevindelijke hoofdstukjes in dit boek lenen zich uitstekend voor stille tijd.
142 blz. geb. 33127182

14,90

Den Hertog uitgeverij

Elzenkade 6 - Houten
Postbus 150, 3990 DD Houten
Tel. (030) 637 34 34

E-mail: boeken@hertog.nl
www.hertog.nl
info: www.uitgeverijdenhertog.nl

AL ONZE UITGAVEN ZIJN
OOK IN UW BOEKHANDEL
VERKRIJGBAAR

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:
Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Praktijk den Uijl
biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl
psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktikdenuijl.nl

Gespreklocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke
www.praktikdenuijl.nl

VOGG... 65 JAAR MUZIEK!

Kom naar de LANDELIJKE ORGEL- EN SAMENZANGDAG

- **Zaterdag 14 november a.s.**
- Grote Kerk Dordrecht
- Cor Ardesch & Boudewijn Zwart
- Kam-, Bachorgel & beiaard
- Samenzang, improvisaties en literatuurspel
- Presentatie van de bundel *Psalmbewerkingen voor orgel 2015*
- Aanvang 10.30 uur
- Toegang gratis
- Iedereen welkom!

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

VOGG Meer informatie of bladmuziek bestellen?
www.kerkenmuziek.nl of mail naar info@kerkenmuziek.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteurs: ds. B. Labee, ds. C. Neele

Meditaties

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131,
2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Drukkerij Verloop, postbus 33, 2950 AA Alblasterdam

tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm. Familieberichten € 0,40 per mm. Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan: Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.

De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 13,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober); voor het buitenland: € 26,- per jaar + extra portokosten. Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188, St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Hoe moet een christen denken over de 'bommenregen' op IS?

Al langere tijd pieker ik over de extremistische terreurbeweging Islamitische Staat in Irak en Syrië. Mag een christen zich verdedigen tegen al dit geweld? En wat moeten we denken van de 'bommenregen'?

Donkere oordeelswolk

Op 29 juni 2014 riep IS het kalifaat uit, met als doel het veroveren van een groot deel van de wereld. Als niet-politiek deskundige laten we alle vragen over het ontstaan van zo'n soort beweging en de verontrustende snelle opmars in de chaotische situatie van Syrië maar rusten. Ook de soms verwarrende bijdragen van de 'internationale coalitie' en de grootmacht Rusland is niet eenvoudig te duiden. Welke politieke, economische of andersoortige belangen hebben de verschillende partijen op het oog? Schokkend zijn intussen de berichten over het martelen, misbruiken en vermoorden van Koerden, Yezidi's, christenen en andere (vermeende) tegenstanders. Zou dit alles geen donkere oordeelswolk zijn over deze wereld - waarvan ook wij burger zijn! - die oneindig ver van de levende God is afgeweken?

Wonderlijk getuigenis

Eén van de vragenstellers over IS vroeg zich af of het Bijbels gezien geoorloofd is om zich te verdedigen als deze extremistische zich aandienen. Waarschijnlijk zullen de meeste christenen nauwelijks mogelijkheden hebben om tegen deze overmacht

te strijden. We lezen in Gods Woord wel van rechtvaardig verzet. Zo kregen de Joden toestemming 'zich te vergaderen en voor hun leven te staan, om te verdelen, om te doden en om om te brengen alle macht des volks en des landschaps, die hen benauwen zou, de kleine kinderen en de vrouwen, en hun buit te roven' (Esther 8:11b). In de dagen van Nehémia, bij het bouwen aan de muur van Jeruzalem, lezen we: 'Die aan de muur bouwden en die de last droegen en die oplaadden, waren een ieder met zijn ene hand doende aan het werk en de andere hield het geweer' (Neh. 4 : 17). Tegelijk lezen we van de Koning van Sion: 'als een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open' (Jes. 53:7b). In beide Testamenten lezen we in navolging hiervan over de 'slachtschappen' van Christus. In die laatste lijn was onlangs ook een opmerkelijke uitspraak van een christen in Irak: 'Wij zouden IS-strijders het liefst willen doppen met water en Geest, maar dat kan niet. Daarom doppen we hen maar in ons bloed'. Het laatste Bijbelboek laat ons niet in het onzekere over de vreselijk dingen die gebeuren. Maar ook over de troon Gods boven dit alles, waarin het Lam verheerlijkt is. Het Lam dat waardig is de boekrol van Gods raad te openen. Dat we toch getroost zouden mogen leren zien in een geopen-de hemel (Openb. 4 en 5).

Onsterfelijke ziel

Ook op een andere vraag willen we kort reageren: 'hoe moeten we denken over de bommenregen op IS?' De steeds terugkerende luchtaanvallen hebben inmiddels vele levens van IS-strijders en burgers gekost. Maar het staken van deze acties zou kunnen betekenen dat de opmars van deze extremisten helemaal niet meer te stuiten is. Als christen moet ons gebed maar zijn of de Heere 'de groten van deze aarde' oprechtheid en wijsheid wil geven bij het nemen van moeilijke beslissingen. Dezelfde wijsheid die ook onze regering - waaronder de partij die ons volksdeel vertegenwoordigt - nodig heeft. Een 'ware' christen beseft ook dat elk slachtoffer van deze bommenregen (burger of IS-strijder) een ziel heeft voor een allesbeslissende eeuwigheid. Zou die nood niet allermeeft moeten wegen?

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@kliksafe.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'. Graag wel wat geduld.